

«Ο μερακλής ο άνθρωπος»
Η δεύτερη δισκογραφική παραγωγή του Συλλόγου μας με τους Νίκο
Μπινταγιάλα και Στρατή Ράλλη

ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΜΟΣΧΟΒΗ

Εννέα χρόνια μετά τη πρώτη μουσική έκδοση - αφιέρωμα στο Στέλιο Καλαϊτζή Πέρκο, που κυκλοφορεί ακόμα - ο Σύλλογός μας παρουσιάζει το δεύτερο ψηφιακό δίσκο του. Αυτή τη φορά τα τιμώμενα πρόσωπα είναι δύο πρώην συνεργάτες και φίλοι από το Μεσότοπο, ο **Νίκος Μπινταγιάλας και ο Στρατής Ράλης**. Ο πρώτος, 85 χρονών σήμερα, βετεράνος, που το Δεκέμβρη του 2008 τίμησε ο Σύλλογός μας την ημέρα του εορτασμού των γενεθλίων του σε μια συγκινητική βραδιά με φίλους και συναδέλφους του, δεξιοτέχνης οργανοπαίκτης και τραγουδιστής. Ο δεύτερος, μακαρίτης, υπήρξε ένας χαρισματικός τραγουδιστής, τενόρος, με πάθος στο σμυρναϊκό τραγούδι και ιδιαίτερα στον αμανέ.

Ο δίσκος περιλαμβάνει 22 παραδοσιακά τραγούδια κυρίως της Σμύρνης που αποδίδουν οι δύο Μεσοτοπίτες καλλιτέχνες. Μαζί τους παίζουν πραγματικοί δεξιοτέχνες της παραδοσιακής μουσικής. Πιο συγκεκριμένα οι Κυριάκος Γκουβέντας: βιολί, Στέλιος Κασιάνης: λαούτο, Αντώνης Απέργης και Χρήστος Τσιαμούλης: ούτι και Βαγγέλης Καρίπης: κρουστά. Τραγούδια παιγμένα με σεβασμό στη παράδοση αλλά και τις καλλιτεχνικές «απαιτήσεις» αυτής της μουσικής. Πρόκειται για παλαιότερες ηχογραφήσεις που είχαν γίνει για την FM records και είχαν κυκλοφορήσει το 1997 διάσπαρτα στη σειρά «Έλληνες Ακρίτες». Τα συγκέντρωσε σε ένα cd ο Γιώργος Κωσταντζος, ψυχή του Αρχείου Ελληνικής Μουσικής και επανακυκλοφόρησαν σαν συμπαραγωγή με το Σύλλογό μας σε ένα ανεξάρτητο cd με την ονομασία «**ο μερακλής ο άνθρωπος**». Το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής είναι μία ομάδα καλλιτεχνών και ανθρώπων που αγαπούν το παραδοσιακό τραγούδι (Χρόνης Αηδονίδης, Χρυσόστομος Μητροπάνος, Κυριάκος Γκουβέντας, Πέτρος Ταμπούρης κ.α) και συνεργάστηκαν με σκοπό την καταγραφή μουσικού υλικού από όλη την Ελλάδα. Μετά την συνεργασία του με την FM records, το Αρχείο συνέχισε τις εκδόσεις του αυτόνομα εκδίδοντας μέχρι τώρα 35 cd καταγράφοντας σημαντικούς καλλιτέχνες και παραδοσιακά τραγούδια.

Το δίσκο συνοδεύει καλαίσθητο 40σέλιδο έντυπο με αρκετές φωτογραφίες του χωριού μας και άλλων τοποθεσιών της Λέσβου. Αναφέρονται αναλυτικά στοιχεία για κάθε τραγούδι και είναι μεταφρασμένο όλο και στα Αγγλικά. Το εξώφυλλο αποτελείται από μια φωτογραφία από τη θεατρική παράσταση «Γι' αγριάγκαθους» τρίτο θεατρικό έργο του Πάνου Κοντέλλη που ανέβασε ο Σύλλογός μας. Παίζουν ο Νίκος Μπινταγιάλας σαντούρι, ο Στέλιος Πέρκος βιολί και ο Γιάννης Δουδουνής τουμπελέκι, ενώ χορεύει μοναδικά ο Ιγνάτιος Πίπινης.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΑΙΤΖΗΣ - ΜΠΙΝΤΑΓΙΑΛΑΣ

Ο Νίκος Καλαϊτζής γεννήθηκε στο Μεσότοπο της Λέσβου το 1925 από Μεσοτοπίτες γονείς. Ο πατέρας του Γιάννης γεννήθηκε το 1888, ήταν κουρέας και σουβατζής στο επάγγελμα αλλά ημερασιτεχνικά τα πρώτα χρόνια έπαιζε λαούτο και ούτι. Τα άλλα τρία αδέρφια του και αυτοί μουσικοί, ο μεγαλύτερος Δημήτρης, ο δεύτερος Γιώργος και ο μικρότερος Ηλίας.

Ο Νίκος Καλαϊτζής αποτελεί έναν από τους πιο ικανούς και προικισμένους μουσικούς της Λέσβου. Δεξιοτέχνης και πληθωρικός σαν οργανοπαίκτης και

εκφραστικός σαν τραγουδιστής υπηρέτησε για πολλές δεκαετίες το παραδοσιακό και μεταπολεμικό λαϊκό τραγούδι. Η ικανότητά του στον αυτοσχεδιασμό αλλά και στο πέρασμα του ενός μουσικού δρόμου με τον άλλο είναι πράγματι μοναδική.

Παίζοντας επαγγελματικά πέντε όργανα (βιολί, σαντούρι, μπουζούκι, κορνέτα και τρομπόνι) με επιδέξιο χειρισμό σε όλα, υπήρξε ένας από τους ελάχιστους Μυτιληνιούς μουσικούς που η φήμη του ξεπέρασε τα όρια της πατρίδας του. Ταυτόχρονα αποτέλεσε και έναν από τους πιο αυθεντικούς εκπροσώπους και εκφραστές του Μυτιληνιού μουσικού ύφους και γενικότερα του Σμυρναϊκού, που επηρέασε σημαντικά τη μουσική της Λέσβου.

Στα μέσα της δεκαετίας του 30 οι αδελφοί Καλαϊτζή σχηματίζουν οικογενειακή ορχήστρα, γίνονται πασίγνωστοι και περιζήτητοι σε όλο το νησί με το ψευδώνυμο «Μπινταγιάλα». Η ονομασία Μπινταγιάλα προέκυψε από το μεγαλύτερο αδελφό Δημήτρη, ένα μουσικό υψηλής στόφας, ακούραστο και παθιασμένο με τη τέχνη του. Έλεγε ο κόσμος το συγκρότημα που έλεγε ωραία το τραγούδι «Μπινταγιάλα» του Παναγιώτη Τούντα, όταν αναφερόταν σε αυτούς και έτσι τους έμεινε η ονομασία Ο πόλεμος του 40 σημαίνει και την απαρχή του αφανισμού της οικογένειας. Ο Δημήτρης φεύγει στο Αλβανικό μέτωπο και σκοτώνεται το Δεκέμβρη του 1940 στο Καλυβάτσι δυτικά του Πόγραδετς, αφήνοντας τη τελευταία του πνοή στα χιονισμένα βουνά της Αλβανίας. Ο Γιώργος φεύγει στη Μέση Ανατολή, όπου υπηρετεί στην ταξιαρχία του Ρίμινι. Το ξεκλήρισμα της οικογένειας ολοκληρώνεται με ένα τραγικό περιστατικό. Το καλοκαίρι του 1943 βρίσκεται πνιγμένος ο πατέρας στη βάρκα του στα Μάκαρα και σε τρεις ημέρες πεθαίνει στο Ποδαρά η μητέρα Έτσι απομένουν τα δύο μικρότερα αδέλφια ορφανά, αφού οι τέσσερις αδελφές έχουν εν τω μεταξύ μεταβεί στη Θεσσαλονίκη σε μια αδελφή της μητέρας τους. Παρά τις δύσκολες εποχές, την οικογενειακή τραγωδία, αλλά και τις προσωπικές αντιξοότητες ο Νίκος Καλαϊτζής μετά το στρατιωτικό του ύψωσε το μουσικό του ανάστημα, μετακομίζει στην Χαλκίδα και με τα άλλα δύο αδέλφια του σχηματίζουν συγκρότημα, για είκοσι χρόνια περίπου, με την ονομασία «οι Μυτιληναίοι».

Τη δεκαετία του 70 με την αναζωπύρωση του παραδοσιακού τραγουδιού γνωρίζει μια δεύτερη καριέρα και στην Αθήνα πλέον αποτελεί αδιαφιλονίκητα το πρώτο όνομα ανάμεσα στους Λέσβιους μουσικούς. Ηχογραφεί με τους παλιούς παιδικούς φίλους Τάσο Κουλούρη και Χρήστο Παπανικολάου σειρά από παραδοσιακά τραγούδια και τα επόμενα χρόνια συμμετέχει σε ιστορικές ηχογραφήσεις (Λέσβος Αιολίς, Μουσικά σταυροδρόμια στο Αιγαίο, κα) και συνεργάζεται για πολλά χρόνια με το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής σε πολλές εκδηλώσεις, συναυλίες σε Ελλάδα και εξωτερικό, κτίζοντας ένα σεβαστό όνομα στο χώρο της παραδοσιακής μουσικής. Θα αναφέρουμε χαρακτηριστικά ότι έχει πατήσει το πόδι του επαγγελματικά στις τέσσερις Ηπείρους Ευρώπη (εκτός από Ελλάδα και Κύπρο, Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία) , Αμερική (Σικάγο, Καναδάς), Αυστραλία και Αφρική.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΡΑΛΛΗΣ

Ο Στρατής Ράλλης γεννήθηκε το 1926 στο Μεσότοπο. Λάτρης της Λεσβιακής και Μικράσιατικής παράδοσης και τραγουδιστής με υψηλές φωνητικές δυνατότητες και ιδιαίτερα μερακλής στον αμανέ.

Ήταν πρωτότοκος γιος του Γρηγόρη Ράλλη και της Παναγιώτας Παπαβασιλείου. Ο παππούς του, Στρατής Ράλλης - Κανλής έπαιζε γκάιντα και μαζί με τον αδελφό του που έπαιζε τούμπανο, έπαιζαν σε γάμους και πανηγύρια μέχρι το μεσοπόλεμο. Ο παππούς του Στυλιανός, γλυκόφωνος ψάλτης με γνώσεις στη

Βυζαντινή μουσική, είχε καταγωγή από το Μοριά. Πέρασε τα παιδικά του χρόνια στο Μεσότοπο, όπου τελείωσε το Δημοτικό. Μέχρι το στρατιωτικό του δούλεψε με το πατέρα του, που είχε καμίνι με κεραμίδια στο Μεσότοπο. Πήγαινε συχνά στο ψαλτήρι, ήταν πολύ καλός κληγός και φυσιολάτρης. Ήταν ελαιοχρωματιστής στο επάγγελμα, είχε όμως πολλές καλλιτεχνικές ανησυχίες. Η αγάπη του για τη μουσική και το τραγούδι δυνάμωσε όταν βρέθηκε στην Αθήνα και συναντήθηκε με το μεγάλο δάσκαλο Σίμωνα Καρρά. Μετά το 1975 συνεργάστηκε με το Αναγνωστήριο της Αγιάσου και το πρόεδρο του Πάνο Πράτσο. Ηχογράφησε τραγούδια και εμφανίστηκε σε εκδηλώσεις με το συγκρότημα του Χαρίλαου Ρόδανου. Επίσης στη προσπάθειά του να γίνει πιο γνωστός εμφανίστηκε στην εκπομπή «Να η ευκαιρία», όπου ερμήνευσε το τραγούδι «Από την Αθήνα ως τον Πειραιά» και αρίστευσε. Τον συνόδευσαν οι συμπατριώτες του: Νίκος Καλαϊτζής – Μπινταγιαλάς στο σαντούρι, Τάσος Κουλούρης στο βιολί και Χρήστος Παπανικολάου στη κιθάρα. Επίσης συνεργάστηκε με το Νίκο Διονυσόπουλο (Λέσβος Αιολίς) και το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής. Η πρώτη του ηχογράφιση ο ταμπαχανιώτικος μανές ήταν και το τραγούδι που απέδιδε πάρα πολύ καλά. Εκτός από την Ελλάδα εμφανίστηκε και στο Βέλγιο και Ολλανδία με παραδοσιακή ορχήστρα με τους: Νίκο Καλαϊτζή, Νίκο Σαραγούδα και Κυριάκο Γκουβέντα.

Ήταν συμπαθής και ιδιαίτερος άνθρωπος έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του μοναχικά στο Μεσότοπο. Ήταν ο τελευταίος αμανετζής της Λέσβου και ένας από τους τελευταίους στη χώρα μας.

Πέθανε στη 1 Ιουλίου 2002 στην Αθήνα. Τη προηγούμενη μέρα, Κυριακή είχε τραγουδήσει στο σπίτι φίλων του στην Παλλήνη.

Θα πρέπει να επαινέσουμε και να υποστηρίξουμε **όλοι** αυτή τη δισκογραφική προσπάθεια του Συλλόγου μας για πολλούς λόγους. Είναι ένας δίσκος, ιστορικός και συλλεκτικός, αφού οι ηχογραφήσεις είναι πράγματι σπάνιες και από εξαιρετικούς μουσικούς. **Είναι λοιπόν ένας δίσκος για μερακλήδες.**

Η επιτυχία αυτής της έκδοσης προϋποθέτει την ύπαρξη και επόμενων εκδόσεων που οφείλουμε να ακολουθήσουν αφού το χωριό μας έχει πλούσια μουσικοχορευτική παράδοση, και από αυτό το υλικό μόνο αποσπασματικά έχουν γίνει γνωστά τα προηγούμενα χρόνια. Είναι λοιπόν ένα στοίχημα για να ακολουθήσει η συνέχεια δυναμικότερη.

Τέλος ενισχύοντας τέτοιες προσπάθειες. Τιμάμε τους καλλιτέχνες μας, προβάλλουμε τα τραγούδια μας, προβάλλουμε το πολιτισμό μας, άρα προβάλλουμε το έργο του Συλλόγου μας.

ΚΑΛΗ ΑΚΡΟΑΣΗ